

§ 4

Verksamhetsplan 2017 för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Stadsdelsnämndens beslut

1. Verksamhetsplan 2017 för Enskede-Årsta-Vantör godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Omslutningsförändringar om 386,0 mnkr godkänns och anmäls till kommunstyrelsen.
3. Budgetjustering begärs hos kommunstyrelsen med 1,2 mnkr, för arbete för att motverka hemlöshet.
4. Ansökan om klimatinvesteringsmedel görs hos kommunstyrelsen med 18,1 mnkr.
5. Ansökan om budgetjustering för särskild kompetensutvecklingsinsats (KUS) görs för fyra projekt om totalt 3,2 mnkr.
6. Ansökan om budgetjustering för insatser för en giftfri förskola görs hos kommunstyrelsen med 8,7 mnkr.
7. Förvaltningschefen ges delegation för att ansöka om medel från sociala investeringsfonden
8. Priser till nämndens utförarenheter fastställs i enlighet med detta ärende.
9. Resultatenheter fastställs i enlighet med detta ärende.
10. Internkontrollplan samt system för intern kontroll godkänns.
11. Riktlinjer för kommunikation 2017 godkänns.
12. Plan för upphandling 2017 godkänns.
13. Aktiviteter 2017 kopplade till "Program för delaktighet" godkänns.

Ärendet

Kommunfullmäktige har fastställt budget för staden.

Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnande styrdokumentet för stadens nämnder och bolag. Stadens integrerade system för ledning och styrning (ILS) är styrande i nämndernas arbete med budget och verksamhetsplan. I budgeten fastställs kommunfullmäktiges inriktningsmål, kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet samt indikatorer och aktiviteter.

Verksamhetsplanen för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd anger inriktningen för förvaltningens verksamhet under 2017.

Verksamhetsplanen knyter an till kommunfullmäktiges fyra inriktningsmål:

- Ett Stockholm som håller samman
- Ett klimatsmart Stockholm
- Ett ekonomiskt hållbart Stockholm
- Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 29 november 2017.

Dnr. 1.1.-739/2016

Beslutsgång

Ordföranden ställde framställda förslag till yrkanden mot varandra och fann att nämnden beslutat enligt förvaltningens förslag.

Yrkanden

Ordföranden Ulf Walther (S), ledamöterna Roger Orwén (MP), Lars Sterneby (V) yrkade bifall till förvaltningens förslag till beslut. Vice ordföranden Gustav Johansson m.fl. (M) yrkade bifall till eget förslag till beslut.

Ledamoten Peter Backlund (L) yrkade bifall till eget förslag till beslut.

Reservation

Vice ordföranden Gustav Johansson, ledamöterna Henrik Virro, Erika Wing, Jonas Nilsson, Kristiina Katajikko, alla (M) reserverade sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget;

”Stadsdelsnämnden beslutar följande:

1. Att avslå stadsdelsförvaltningens förslag till beslut.
2. Att stadsdelsförvaltningen ges i uppdrag att återkomma till nämnden med en verksamhetsplan i överensstämmelse med vad som

anförs i detta beslutsförslag. I övrigt hänvisar vi till Moderaternas budget i Stockholms stad.

Inledning

Vi allianspartier är beredda att ta över styret i stadsdelen. Trots att vi är 4 olika partier har vi visat både i ord och handling, att vi kan samarbeta och leda utvecklingen framåt med alla medborgares bästa i fokus. Vi har klarat det tidigare och vi kommer att göra det igen när vi Allianspartier förhoppningsvis tar över i Stockholm efter valet 2018.

I en tid där grundläggande fri och rättigheter hotas, måste vi demokratiska partier stå upp för de gemensamma värderingar vi trots allt har. Från länder som härjas av krig, fattigdom och förtryck kommer många människor till Europa och även till Stockholm och vår stadsdel. Stockholm ska vara en stad där dessa människor kan bygga sig en framtid även här i Enskede-Årsta-Vantör. Den solidaritet som många visat sina medmänniskor på flykt, stärker oss att vi kommer att klara mottagandet på ett bra sätt.

Grunden för vårt välstånd är marknadsekonomi, valfrihet och företagande. Även i vår stadsdel ifrågasätts de mekanismer som är grundbulten för att det överhuvudtaget finns några skattemedel att fördela. Vi Allianspartier kommer att fortsätta att driva på för att våra verksamheter ska vara konkurrensutsatta och att valfrihet ska finnas för våra medborgare. Vi menar att demokrati inte bara handlar om att vara aktiv på valdagen och att det finns t ex stadsdelsnämnder att påverka genom. Demokrati är också att kunna ha ett avgörande inflytande vid köksbordet hemma om vilken skola, förskola eller hemtjänst som ska väljas. När den nuvarande majoriteten på olika sätt inskränker valfriheten, är det också ett sätt att frånta människor sina möjligheter att bestämma över den egna vardagen och istället låta politiker bestämma. Vi menar att dyra medborgarkontor och lokala utvecklingsplaner inte på något sätt kan ersätta beslut över den egna vardagen.

Vår stadsdel upplevs idag otryggare än tidigare. Det har blivit skrämigare och många upplever att klottret har ökat. Människors oro för detta tar vi Allianspartier på allvar och tillsammans ser vi till att satsa på tryggare miljö genom snabb klottersanering, trygghetsvandringar och satsningar på ökad trygghet vid stora engagemang i vår stadsdel.

En fri, öppen och demokratisk stadsdel

Trots nuvarande majoritetens omfattande skattehöjningar har stadsdelen haft en ansträngd ekonomi de senaste åren. Det är nu dags att förvaltningen får släppa de symbolprojekt som pålagts den och istället satsa på att leverera kärnverksamhet med bästa kvalitet. De förslag som majoriteten lagt om medborgarkontor och familjecentraler måste läggas i lådan med andra dyra idéer som inte kommer våra invånare till gagn. Vi vill gå en annan väg. Vi vill istället satsa på att öka kvaliteten i förskolan, äldreomsorgen eller stadsmiljö för att bara nämna några områden.

I Stockholm lägger vi idag ned stora resurser på administration. Genom att minska antalet stadsdelar skulle vi kunna spara in stora summor som istället kan lägga på verksamhet för våra medborgare.

I arbetet med att minska de administrativa kostnaderna är det extra viktigt att Stockholm stad och dess stadsdelar är en attraktiv arbetsgivare. Vi har under nuvarande majoritets styre sett ökade sjukskrivningstal i våra verksamheter. Vi måste förbättra arbetet för en bättre arbetsmiljö. Det största problemet på våra arbetsplatser idag är psykisk ohälsa, ofta kopplat till stress. Genom att förbättra arbetsmiljön, inte minst för de grupper som idag har höga sjukskrivningstal, kan vi inte bara förbättra stadens ekonomi, vi kan även skapa drägligare liv för de människor som idag mår psykiskt dåligt. Exempel på åtgärder kan vara att anställda får ökat inflytande över sin arbetssituation, själva får bestämma hur mycket eller lite de vill arbeta samtidigt som staden genom bättre central organisering kan planera sin verksamhet långsiktigt för att undvika underbemanning och den medföljande stressen.

Stadsmiljö

Som vi tidigare påvisat upplevs vår stadsdels om allt mer otrygg. Vi ser tyvärr en stad där majoriteten tillåter nedskräpning till följd av att överfulla papperskorgar inte töms. Istället för att ta krafttag mot nedskräpning inför man på flera håll lagliga grafittiväggar, något vi historiskt vet ger mer klotter som följd. I vårt område finns fler stora evenemangsarenor. Detta berikar oss och ger oss ett rikt utbud av kultur- och sportevenemang och det är såklart något vi ska fortsätta arbetet med. Dock får detta inte, på det sätt det ibland gör idag, påverka de boende i området negativt med ökad nedskräpning, skadegörelse eller allmänt stök. Vi måste bli bättre på att hålla ordning

under och städa efter de evenemang som genomförs för att öka trivselen för våra medborgare.

Idag har majoriteten i stadshuset centraliserat stora delar av underhållsmedlen för stadsmiljön. Detta gör stadsdelsnämndernas arbete med underhållsplaner och utvecklingsarbete mycket svårt. Vi vill istället att dessa medel delas ut direkt till stadsdelarna för att på så sätt kunna få långsiktiga planeringsmöjligheter.

De parker vi har i vårt närområde måste vi vårda och utveckla. Med en allt större befolkning i staden är det av yttersta vikt att de parker vi har i närförorterna präglas av yteffektiv möjlighet till rekreation, avkoppling och idrottande. När kraven på bostadsbyggande ökar och vi tar grönområden i anspråk är det viktigt att de grönområden som inte bebyggs planeras på ett sådant sätt att de ger största möjlig ökning av livskvalitet för de boende i närområdet. Ett sådant exempel är Årstaskogen där vi vill se att bostäder byggs på de platser som är minst använda och mest otillgängliga samt skapa ännu bättre förutsättningar för boende att njuta i de resterande delarna av skogen.

Det är många trafikslag som samsas om utrymmet på våra gator. Vi vill förbättra parkeringssituationen för såväl bilar som cyklar. De parkeringsregler som nu införts av majoriteten är en odemokratisk indirekt skatteökning som slår hårdast mot de som verkligen behöver bilen i vardagen. Vi måste ha en stadsplanering som möjliggör bilkörning men som inbjuder medborgarna att snabbt, enkelt och bekvämt välja andra trafikslag såsom kollektivt, cykel eller promenad.

Driftsformer

Under den nuvarande majoritetens styre har vi alltför många gånger sett hur ideologi går före kvalitet för brukarna. Genom att konkurrensutsätta de verksamheter som verkar på en fungerande marknad kan vi se till att våra brukare får bästa möjliga verksamhet till lägsta möjliga pris för skattebetalarna. Genom att konkurrensutsätta och därmed undvika överkostnader kan vi också köpa mer verksamhet, vård eller omsorg till våra medborgare. Genom en skrivelse vi i alliansen ställde till vår förvaltning kunde vi se att ett återtagande av en (1) verksamhet, Dalens servicehus, skulle kosta skattebetalaren 1,5 miljoner. Istället för de rödgrönrosas ideologiska ideal vill vi använda dessa pengar i verksamheten. Det är dags att vi sätter kvaliteten i centrum!

Förskola

I vår stadsdel har vi en förskola att vara stolt över. Det är en verksamhet som byggts upp under många år där personalen är den kanske viktigaste delen. Men inom vissa områden finns det fortfarande förbättringspotential. Vi har senaste tiden sett en ökning av antal barn per barngrupp. Även om detta är ett trubbigt mått säger det en del om verksamhetens utveckling. Mindre barngrupper i förskolan är viktigt för att ge barnen en lugn och stimulerande lärandemiljö och självklart något vi eftersträvar i vår verksamhetsplan. Majoriteten verkar tycka tvärt om. Stockholm har idag en av världens mest generösa barnomsorger, där nyblivna familjer rätt till 30 timmar förskola i veckan. Det vill vi självklart behålla. Majoriteten däremot vill utöka detta till rätt till heltid, ett förslag som hotar öka barngruppernas storlek med ett barn per grupp. Att de dessutom inte avsätter några pengar till detta gör att arbetssituationen för de anställda skulle bli alltmer stressad. Där majoriteten ger en rekordlåg satsning på förskolan vill vi satsa mer på att utveckla den verksamhet som finns och göra den ännu bättre. Att satsa på vår barn är en investering som betalar tillbaka sig senare i livet flera gånger om.

Andelen personal som är utbildad till förskolelärare är låg i stadsdelen. Försöken att öka antalet förskolelärare har pågått under en längre tid. Vi anser att höjda lärarlöner är det enskilt viktigaste verktyget för att öka yrkets attraktionskraft. Det skulle ge fler sökande till högskoleutbildningarna, fler barnskötare som vill vidareutbilda sig och ge en långsiktig lösning på dagens problem där det finns för få förskolelärare. Parallellt med att höja lönerna måste vi stimulera barnskötarna att vidareutbilda sig. Löneutveckling blir då en del men möjlighet till större ansvar, kompetensutveckling och möjligheten att i större utsträckning välja sin arbetsplats är andra viktiga faktorer.

Vi lever i en trångbodd stad. Detta innebär utmaningar för de verksamheter som tar mycket plats i anspråk, tex förskolegårdar. Vi vet från forskning att barn möjlighet till stimulerande utevistelse är mycket viktig för deras inläring. Vi vill se satsningar på att öka möjligheten till stimulerande utevistelse på de befintliga förskolorna. Där vi bygger nya förskolor är det yttersta vikt att vi planerar för en god utemiljö. Helst på en egen förskolegård och i de fall där detta inte

är möjligt genom upprustning av närliggande parkmark till lektya för förskolorna.

Äldreomsorg

Politiken i Stockholm måste alltid utgå från medborgaren. Staden finns till för att serva sina medborgare, inte tvärt om. Detta gäller även äldreomsorgen där den individuella friheten att själv välja sitt boende och omvårdnadsbehov måste få styra så långt det är möjligt.

Äldreomsorgen ska präglas av värdighet, stimulans och livskvalitet. Ett rikt utbud av aktiviteter ska erbjudas stadsdelens äldre. Möjligheter att träffa andra och delta i sociala möten måste prioriteras. Mat ska i så stor utsträckning som möjligt lagas på plats, gärna tillsammans med de boende. Detta dels för öka känsla av meningsfull tillvaro, dels för förbättrat näringsintag och dels för att stimulera minnen och tankar från de äldres yngre dagar.

Kostrådgivare som genom individuella bedömningar ser till att de äldre får en näringsriktig kost ser vi som en självklarhet.

Äldre par som levt stora delar av sitt liv tillsammans och där den ena har ett omsorgsbehov ska inte delas på. Stadsdelen ska ordna så att dessa får bo tillsammans, samtidigt som omsorgsbehovet tillgodoses.

Den snäva biståndsbedömning som idag görs i majoritetens stad måste upphöra. Biståndsbedömningen måste bli mer generös. Äldre som upplever stor osäkerhet av att bo själva måste i större utsträckning få omsorg.

Projektet med promenader för alla äldre än 85 år utan biståndsbedömning ska göras permanent. Det är en mycket bra verksamhet som fungerar som trygghetsskapande såväl som fysiskt stimulerande.

Under alliansens styre inleds samarbeten mellan äldreomsorgen och akademier. Detta föll väl ut och måste få fortgå. Genom detta arbete kan vi skapa än högre kvalitet i våra verksamheter

Individ och familj

Detta område dras idag med stora underskott. Detta måste åtgärdas snarast. I vår verksamhetsplan avsätter vi medel till en socialsekreterare som enbart sysslar med inköp av placeringar. Denna person bör ha någon form av utbildning i förhandlingsteknik. Placeringskostnader tenderar att skena iväg när det inte finns någon kontinuitet i inköpen. Om detta visar sig otillräckligt är vi öppna för att utreda huruvida stadens själv kan driva boende, främst för att genom sådant förfarande försöka skapa en bättre fungerande marknad för placeringar.

För att i förebyggande syfte minska antalet personer i behov av placering är det viktigt att samhällets olika delar samordnas på ett bättre sätt än idag. Förskola, skola, polis och socialtjänst måste samarbeta för att lättare identifiera personer i riskzonen.

I arbetet för att vara en attraktiv arbetsgivare är det viktigt att även våra socialarbetare har en fungerande arbetssituation. Möjligheten att få bestämma hur mycket man arbetar är viktig. Det är även arbetet med en förbättrad arbetsmiljö där socialarbetarnas arbetssituation ofta lyfts fram som ohållbar. Detta har vi också sett på den stora personalomsättning vi haft under de senaste åren. Om arbetet med arbetsbelastningen inte går att lösa i stadsdelen bör man utreda möjligheten att flytta delar av arbetet till central förvaltning, förslagsvis socialförvaltningen.

Rätt till deltid. Oavsett nuvarande lagstiftning bör vi i kommunala verksamheter ge de anställda som vill möjligheten att gå ner i tid, för en kort tid eller längre.

Socialsekreterare som köps över från förvaltning till förvaltning.

Företagande

Stockholm är på flera sätt en delad stad. Vi ser tendenser till en uppdelning mellan en sovstad utan arbetsplatser i söder och en arbetsstad i norr. Detta skapar inte bara obalanser utan ökar dessutom påfrestningarna på våra kollektivtrafiksystem och vägnät. Vi behöver öka arbetet med att skapa en balans mellan boenden och arbetsplatser. Vi måste ge aktörer möjlighet att etablera sig i stadsdelen, underlätta för existerande företag att växa och för nya företag att startas. Jobbtorgens coachning mot egna företaganden måste öka. De som vill starta företag ska där få initial hjälp i processen. Genom regelbundna

möten med det lokala näringslivet kan vi lyssna av önskemål och synpunkter på vad som kan underlätta företagares vardag. Detta arbete ska ske genom en utveckling av företagarrådet där förvaltningen tillsammans med Stockholm business region tar en aktiv roll i att bjuda in det lokala näringslivet till stimulerande möten där de känner att de kan påverka sin situation.

Nyanlända och integrationsarbete

Efter förra årets flyktingvåg till Sverige står vi inför en stor utmaning med integrationsarbetet. Detta arbete är en av de viktigaste frågorna vi ser framför oss.

Det planeras boenden för nyanlända i stadsdelen. Även om det är något vi ser positivt på är det viktigt att dessa utformas på rätt sätt. Det får inte bli en plats för förvaring utan de måste fyllas med innehåll för en aktiv och väl fungerande integration. Det är viktigt att vi möjliggör fler vägar in i samhället för våra nyanlända. Vi ser grupper av medborgare som aktivt försöker finna nya vägar för detta. Vi vill se att förvaltningen aktivt samarbetar med dessa grupper, dels för att få nya lärdomar men också för att hålla engagemanget i grupperna vid liv.

Förskolan är en viktig mötesplats för nyanlända. Vi måste planera för hur dessa integreras i förskolesystemet avseende köplats och liknande. För de som har små barn är öppna förskolan en möjlig mötesplats. Förvaltningen ska ta fram information för detta riktat till de nyanlända. På öppna förskolan gör bland andra svenska med baby ett mycket bra jobb med att föra grupper samman. Detta arbete måste få fortgå och utvecklas till att omfatta fler öppna förskolor.”

Reservation

Ledamoten Peter Backlund (L) reserverade sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget;

”Stadsdelsnämnden beslutar följande:

1. Att avslå stadsdelsförvaltningens förslag till beslut.
2. Att uppdra åt stadsdelsförvaltningen ges i uppdrag att återkomma till nämnden med en verksamhetsplan i överensstämmelse med vad som anförs i detta beslutsförslag. I övrigt hänvisar vi till vår budget i Stockholms stad.
3. Därutöver anföra följande:

Inledning

Vi allianspartier är beredda att ta över styret i stadsdelen. Trots att vi är 4 olika partier har vi visat i ord och handling att vi kan samarbeta och leda utvecklingen framåt med alla medborgares bästa i fokus. Vi har klarat det tidigare och vi kommer att göra det igen när vi Allianspartier förhoppningsvis tar över i Stockholm efter valet 2018.

I en tid där grundläggande fri och rättigheter hotas, måste vi demokratiska partier stå upp för de gemensamma värderingar vi trots allt har. Från länder som härjas av krig, fattigdom och förtryck kommer många människor till Europa och även till Stockholm och vår stadsdel. Stockholm ska vara en stad där dessa människor kan bygga sig en framtid även här i Enskede-Årsta-Vantör. Den solidaritet som många visat sina medmänniskor på flykt, stärker oss att vi kommer att klara mottagandet på ett bra sätt.

Grunden för vårt välstånd är marknadsekonomi, valfrihet och företagande. Även i vår stadsdel ifrågasätts de mekanismer som är grundbulten för att det överhuvudtaget finns några skattemedel att fördela. Vi Allianspartier kommer att fortsätta att driva på för att våra verksamheter ska vara konkurrensutsatta och att valfrihet ska finnas för våra medborgare. Vi menar att demokrati inte bara handlar om att vara aktiv på valdagen och att det finns t ex stadsdelsnämnder att påverka genom. Demokrati är också att kunna ha ett avgörande inflytande vid köksbordet hemma om vilken skola, förskola eller hemtjänst som ska väljas. När den nuvarande majoriteten på olika sätt inskränker valfriheten, är det också ett sätt att frånta människor sina möjligheter att bestämma över den egna vardagen och istället låta politiker bestämma. Vi menar att dyra medborgarkontor och lokala utvecklingsplaner inte på något sätt kan ersätta beslut över den egna vardagen.

Vår stadsdel upplevs idag otryggare än tidigare. Det har blivit skräpigare och många upplever att klottret har ökat. Människors oro för detta tar vi Allianspartier på allvar och tillsammans ser vi till att satsa på tryggare miljö genom snabb klottersanering, trygghetsvandringar och satsningar på ökad trygghet vid stora engagemang i vår stadsdel.

En stadsdel för Frihet och Öppenhet

Enskede-Årsta-Vantör är en fantastisk stadsdel att leva i även om det alltid kommer att finnas förbättringsområden. Vi liberaler kan aldrig slå oss till ro. Vi föreslår satsningar på välfärdens kärnverksamheter *samtidigt* med sänkt skattenivå. På så sätt kombinerar vi ansvarstagande för välfärden med en politik för fortsatt tillväxt och konkurrenskraft. Vi lyckas göra detta genom att prioritera satsningar som gör konkret skillnad för stadsdelens invånare, inte minst de som allra mest behöver samhällets hjälp och stöd, framför majoritetens symbolpolitik.

Liksom Stockholm i övrigt har den nuvarande majoriteten i vår stadsdel svårt att prioritera kärnverksamheterna och satsar pengar på bland annat lokala utvecklingsplaner och medborgarkontor i Rågsved samt att fler verksamheter ska drivas av stadsdelsnämnden själv, vilket avsevärt fördyrar verksamheter utan att t kvaliteten. I vår alternativa verksamhetsplan vill vi prioritera kärnverksamheterna såsom förskola, skola, äldreomsorg och socialtjänst. Det är väldigt viktigt att hushålla varsamt med varenda skattekrone. Ett medborgarkontor i Rågsved är på många sätt en god tanke, men vi tror att de kostnader insatsen kräver inte ger tillräcklig utdelning i ökad trygghet och delaktighet.

I vår stadsdel har vi framförallt en verksamhet som går med mycket stora underskott- nämligen avdelningen Barn- och unga inom individ och familj. Vi liberaler vet att det är mycket svårt att komma tillrätta med detta underskott *och de lagliga rättigheter som medborgare har rätt till får inte äventyras*. Ändå är det avgörande att verksamheter anpassar kostymen efter de medel som är avsatta. De verksamheter som lämnar över pengar, tvingas dra ner de kvalitetshöjningar som annars skulle vara möjligt. Det gäller i hög grad förskolan, som nästan alltid bidragit till andra verksamheter. Fördelningsnycklarna i staden behöver ses över, men tills dess vill vi Liberaler att förvaltningen aktivt arbetar för att varje verksamhetsområde håller sin budget och särskilt att Barn och unga inom individ och familj får ner sitt mycket stora underskott.

Att hitta boenden för nyanlända flyktingar är en utmaning. Alla sätt behöver prövas. De modulbostäder som planeras i vår stadsdel, både i Örby och i slakthusområdet, hoppas vi snarast kommer till stånd

istället för att centrala förvaltningar upphandlar hotellrum och använder sovsalar som akuta lösningar.

Upphandlingar/Egen regi

Vi liberaler är av den bestämda uppfattningen att driftsformer och hur olika verksamheter ägs är ointressant då vi menar att kvaliteten är det viktigaste. Att inte låta verksamheter upphandlas är dock att vara ovarsam med skattemedel. En rimlig bedömning är att detta förfarande kostar vår stadsdel flera miljoner kronor. I en skrivelse från Alliansen uppdagades att enbart återtagandet av Enskededalens servicehus skulle kosta 1,5 miljoner vilket vi menar är pengar som kan användas direkt in i verksamheten istället.

Upphandling i konkurrens gör att vi får bästa möjliga kvalitet till ett rimligt pris. Detta utesluter inte att Egen regi anbud kan läggas i de verksamheter där redan förvaltningen har stor kompetens. Egen regi anbud sätter den egna kvaliteten i fokus och visar därmed om offentlig verksamhet är konkurrenskraftig. Vi liberaler avser som tidigare att avgöra från fall till fall när vi anser att verksamheter kan lägga Egen regi anbud i samband med att avtal löper ut.

Förskola

Höjda löner för förskollärarna är en förutsättning för att fortsätta höja kvaliteten i förskolan. I vårt budgetförslag gör vi satsningar på höjd schablon och höjda löner för förskollärare. Dessa medel är öronmärkta och kan inte användas till annan verksamhet i stadsdelen. Det är skamligt att schablonen i staden höjs med endast 1,5 % vilket knappast täcker ens ökade lönekostnader. För Enskede-Årsta-Vantör skulle våra satsningar på förskola innebära ytterligare 11,3 miljoner kronor.

För oss liberaler är det viktigt att de pengar som centralt tilldelats förskolan verkligen går ut till förskolorna istället för att täcka eventuella underskott i andra verksamheter. Kvaliteten kan därmed ytterligare höjas.

För att inte urholka förskolans kvalitet, försvåra schemaläggning och organisation, eller leda till större barngrupper, ska barn till föräldrar som är föräldralediga även framöver ha rätt till plats 30 timmar i veckan.

I Enskede-Årsta-Vantör har förskolan fått höga betyg i brukarundersökningar. Vi i Liberalerna anser att barngruppernas storlek är viktigt att hålla nere för att ha en hög kvalitet. Taken på 14 respektive 18 barn ska hållas. Med alltför stora barngrupper är det svårt att bedriva en bra pedagogisk kvalitet där varje barn blir sedd och hörd. Vi kommer att fortsätta bevaka att storleken på barngrupperna inte ökar.

Antalet barn i förskoleåldern fortsätter att öka i Stockholm och även i vår stadsdel. Förskoleutbyggnaden måste fortsätta i takt med att staden växer. När nu massor av nya bostäder byggs i vår stadsdel och antalet barn förväntas öka, måste stadens centrala förvaltningar prioritera förskoleutbyggnad tillsammans med vår förvaltning. Förskolor, skolor och kollektivtrafik ska planeras in från början när nya bostadsområden byggs. Förvaltningen måste fortsätta arbeta för att vara med tidigt i byggprocessen för att garantera att förskolor byggs och dessutom ges lämplig utformning. Viktigt i sammanhanget är att förskolgårdarna är tillräckligt stora. Även om de byggs i närheten av en park blir pedagogiken lidande om små möjligheter ges till snabb utevistelse på förskolgårdar som är rätt pedagogiskt utformade. Det är också viktigt att bygga flexibelt så att lokaler lätt kan förändras till andra ändamål.

Staden ska hålla fast vid det så kallade förskoltalet vid planering av nya stadsdelar. Alla familjer ska kunna få en förskoleplats i sitt närområde och barnomsorgsgarantin ska hållas.

För många barn är förskolan starten på det livslånga lärandet. Allra viktigast blir förskolans verksamhet för de barn som till exempel inte har med sig det svenska språket hemifrån. Förskolan ska bidra till att alla barn får stifta bekantskap med böcker och läsning, med matematik och naturkunskap. Förskolläraren är den som ska initiera, leda och stödja det pedagogiska utvecklingsarbetet. En viktig uppgift för förvaltningen är att både arbeta för att kunna rekrytera fler förskollärare och se till att locka våra barnskötare att vidareutbilda sig till förskollärare med de program som finns i staden. Den handlingsplan som förvaltningen föreslår för att rekrytera fler förskollärare, borde kunna sätts omgående istället för att vänta till Tertial 1 2017.

Staden har i nya riktlinjer bestämt att barnomsorg på obekväm arbetstid ska bedrivas i stort sett uteslutande i lokal. Detta kostar mycket pengar och vi liberaler menar istället att valfrihet borde gälla så att det även fortsättningsvis är möjligt att förskolepersonal rör sig i området istället för att barn- och föräldrar på kvällstid ska ta sig till en förskola långt bort.

Barnomsorgsgarantin i vår stadsdel fungerar. Dock är det inte säkert att man får plats på en förskola som ligger nära. Vi vill att förvaltningen ska arbeta för att barnomsorgsplatsen ska vara så nära boendet som möjligt.

I vår stadsdel har förskolor brunnit. Det ställer till mycket problem både för barn och föräldrar samt för stadsdelsförvaltningen. Tillfälliga paviljonger är inte det lämpligaste utan vi ser helst att förskolor byggs permanent, men det är oundvikligt vid helt oförutsägbara händelser. Nya förskolor bör byggas med så brandsäkert material som möjligt. Därutöver kan både gamla och nya förskolor öppnas mer på kvällar för andra aktiviteter. Belysning på gårdar är viktigt samt att nya förskolor byggs i så stor utsträckning som möjligt utan att hamna alltför avskilt i förhållande till omgivningen.

Barn utsätts för gifter i sin miljö i stort sett dagligen. Vi vill att våra förskolor ska vara så giftfria som möjligt. Det kan handla om med vilka material nya förskolor byggs, men också vilken mat som serveras, vilket städmaterial som används osv.

Äldreomsorg

I liberalernas Stockholm är det alltid den enskilde medborgaren som bestämmer över sitt liv, inte politikerna. Äldre ska ha samma rätt till självbestämmande och egenmakt som yngre. Lagen om valfrihet (LOV) är en förutsättning för fungerande valfrihet och lika villkor som mindre aktörer, och ska finnas kvar. Valfrihet ska införas för servicehus.

Vi liberaler är de som aktivt arbetar för att servicehusen ska finnas kvar. Vi vill att alla som fyllt 85 ska ha möjlighet att beviljas serviceboende eller vård- och omsorgsboende utan att bli biståndsbedömd med början 1 juli 2017. Självklart ska den som vill bo kvar hemma ha den möjligheten. Valfrihet måste finnas för de äldre. För att kunna skapa möjligheten om serviceboende utan

biståndsbedömning från 85 år behövs en beredskap i vår stadsdel, vilket innebär att vi inte vill minska platser på våra servicehus. Vi välkomnar Trygghetsboenden med aktivitetscenter, men tror inte att de kommer att kunna ersätta servicehusen.

Fullmäktige har antagit nya riktlinjer som förtydligar att ålder och ensamhet ska tillmätas större betydelse vid bedömningen av behov av särskilt boende. De nya riktlinjerna har dock inte fått någon verklig effekt. Därför ska delegationen till stadsdelsförvaltningens tjänstemän att besluta om avslag på ansökningar om plats på servicehus eller vård- och omsorgsboende dras in. Avslagsbeslut ska godkännas av stadsdelsnämndens sociala delegation. Äldre som har omfattande behov av hemtjänst och som vill flytta till vård- och omsorgsboende ska alltid få möjlighet att göra det om det inte medför några extra kostnader för stadsdelsnämnden.

Äldreomsorgen ska hålla hög kvalitet. De äldre ska kunna känna sig trygga och omsorgen ska uppfylla deras behov och ta hänsyn till deras önskemål. Det är viktigt att äldre bemöts med respekt för sin värdighet och sina livsval och att de ges möjlighet att påverka sin egen livssituation och omsorg.

Ibland framstår det som att hög kvalitet inom äldreomsorgen endast är en fråga om pengar. Det stämmer inte. Det krävs också ett flexibelt ledarskap, en tydlig värdegrund och en effektiv administration. Men kvalitet förutsätter också ekonomiska resurser. Med mer resurser kan personaltätheten öka och större satsningar göras på kompetensutveckling och vidareutbildning. Fler kan motiveras att stanna i yrket längre. Vi höjer därför hemtjänstpengen jämfört med majoritetens förslag. Totalt satsar vi 6,7 miljoner mer än majoriteten på att alla över 85 ska få ett bra boende.

Vår stadsdel har stadens mest omfattande äldreomsorg. Det ställer stora krav på professionella uppföljningar. I uppföljningarna har boenden som Högdalens Vård och omsorgsboende och Stureby Vård och omsorgsboende redovisat att de har en hög kvalitet och detta oavsett vilka som drivit verksamheten. För oss liberaler är det viktigast att skapa bästa möjliga kvalitet för de äldre. Det är därför upprörande att majoriteten valde att återkommunalisera Högdalens vård- och omsorgsboende trots en bevisat hög kvalitet. Ideologiska skygglappar är ingen bra utgångspunkt i kvalitetsarbetet.

Som anställd inom äldreomsorgen i Stockholm ska man kunna göra karriär och utvecklas i sin yrkesroll. Det är inte minst en jämställdhetsfråga, mot bakgrunden av den höga andelen kvinnliga anställda. Kompetens och vidareutbildning ska premieras i form av högre lön.

Vi liberaler har i en tidigare skrivelse fått redogjort från förvaltningen hur mycket och vilken typ av verksamheter som finns för våra äldre i stadsdelen. Vi kan konstatera att vår stadsdel är välförsörjd vad gäller verksamheter för äldre, och att det finns också en hel del verksamheter öppna på sommaren. Vi kommer fortsätta bevaka denna fråga där det är viktigt att aktiviteter finns för dem äldre året runt och även under storhelger osv. Ensamhet och isolering innebär stora risker i hälsan och bidrar till en sämre livskvalitet.

Utevistelse ska vara möjlig i våra äldreboenden. Fortfarande finns det anmärkningar på det i våra uppföljningar, även om många äldre själva inte vill. På Rågsveds servicehus finns en hälsoträdgård, som är en innergård omvandlad till en riklig trädgård, där äldre kan vistas under sommardagar på ett lättillgängligt sätt. Vi vill att förvaltningen undersöker om liknande kan ordnas i fler av våra äldreboenden. Överlag bör rehabiliterande och hälsofrämjande insatser vara ett prioriterat område. Att kunna komma ut från sin bostad är mycket betydelsefullt. Stadsdelsnämnden bör ta fram en plan för hälsofrämjande och förebyggande insatser för äldre och i samverkan med äldre- och vårdnämnden ta del av forskning på detta område.

Vid trygghetsvandringar, som utförs av stadsdelens tjänstemän tillsammans med olika intressenter för att öka tryggheten i olika områden är det viktigt att äldre deltar. Äldres trygghet och att vår stadsdel ska vara tillgänglig är av avgörande betydelse för ett fortsatt friskt liv. Vi avser att fortsätta bevaka frågan.

I vår stadsdel planeras många nya bostäder. Målsättningen ska vara att minst fem procent av bostäderna i större nya bostadsprojekt ska utgöras av vård- och omsorgsboende, serviceboende, trygghetsboende eller seniorboende. Behovet av väl fungerande och moderna vård- och omsorgsboenden är stort. Arbetsmiljöverket har synpunkter på samtliga av våra Vård- och omsorgsboenden. Stadsdelsförvaltningen bör ta initiativ till att se över om det går att tidigare lägga ett planerat vård-

och omsorgsboende i slakthusområdet. Dessutom bör ny plats hittas för att bygga ett nytt vård- och omsorgsboende i Högdalen med minst lika många platser som det nuvarande.

Funktionsnedsättning

Vi liberaler kommer fortsätta att arbeta för stor frihet för personer med funktionsnedsättning. Det var vårt parti som tog initiativ till den LSS-reform som gör att funktionsnedsatta idag har en mycket större makt över sina egna liv. I vår stadsdel har budgeten för funktionsnedsatta ofta dragits med underskott, *även om underskottet på senare tid minskat*. I vår alternativa budget skulle *medel* med 4,9 miljoner.

Majoriteten höjer schablonen men lägger samtidigt ett generellt effektiviseringsbeting vilket gör att schablonhöjningarna blir mycket små i reala termer. Vi anser till skillnad från majoriteten att ambitionsnivån i arbetet med personer med funktionsnedsättning måste öka och föreslår därför att kravet på effektivisering ska tas bort.

Liberalerna värnar den personliga assistansen. Vi tillskjuter extra medel för att upprätthålla en god kvalitet i stadsdelsnämndernas egen verksamhet när regeringens låga uppräknings av assistansersättningen hotar kvaliteten.

Tillgänglighetsfrågorna ska vara en naturlig beståndsdel i den dagliga verksamheten i stadsdelen. Till exempel ska lekplatser utformas så att barn med funktionsnedsättning kan använda dem och parkvägar och parkbänkar tillgänglighetsanpassas. Den lilla dammen i Vättersälden i Årsta fyller en viktig funktion för barn med funktionshinder. I samband med möjligheterna till en parklek i Vättersälden, borde man också se över att parken i hög grad är tillgänglig för funktionshindrade barn.

Fler bostäder ska byggas för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning. Det är framför allt viktigt att bostäder för personer med funktionsnedsättning i ett tidigt skede planeras in i våra nya stadsdelar i och att förvaltningen fortsätter arbeta med de centrala förvaltningarna i ett tidigt skede för att se till att denna typ av bostäder blir verklighet, ex i samband med exploateringen på Årstafältet. Det är viktigt att nya bostäder byggs med en hyresnivå som de boende förmår betala.

Individ- och familjeomsorg

Socialtjänstens arbete ska grundas på respekt för den enskilda individens önskemål och val. Den enskilde ska också ha inflytande över och vara delaktig i utformandet av sin insats. Arbetet ska baseras på kunskaper och erfarenheter där metoder och insatser ska vara evidensbaserade och visa på goda resultat

Personalomsättningen bland socialsekreterare inom barn och unga i vår stadsdel har varit mycket hög, och stora kostnader för konsulter har varit nödvändiga för att täcka de behov som funnits. Underskottet i verksamheten är fortsatt mycket stort. Det krävs ett genomgripande lyft av socialsekreterarnas situation, där hela arbetssituationen och arbetsmiljön måste förbättras.

Socialsekreterarna måste få större möjlighet att göra karriär inom sitt yrke. Lönen för de socialsekreterare som arbetar med barn- och ungdomsärenden bör höjas med i genomsnitt 1500 kr/månad i ett första steg.

Möjligheter till kompetensutveckling och vidareutbildning är avgörande för god kvalitet och för att staden ska vara en attraktiv arbetsgivare. Vi föreslår en kompetenspeng för varje socialsekreterare.

Allt fler socialsekreterare utsätts idag för hot. Detta är oacceptabelt och måste tas på största allvar. Stadsdelsnämnden ska ha strategier för att stödja personal som utsätts.

I vår stadsdel har vi många barn placerade i familjehem och på institutioner. I social delegation kommer vi fortsätta bevaka att dessa barn omedelbart får en fungerande skolgång. Kraven ska vara höga på placerade barns skolgång. Läxhjälp ska kunna erbjudas. Det är också viktigt att arbeta för att minska placeringar på institutioner. Alla andra alternativ måste prövas först, men vi vill samtidigt att LVU i det egna hemmet minimeras.

Fältassistenter prioriterades i vår stadsdel under Alliansens tid. Idag är de en väl sammansvetsad grupp som många ungdomar känner tilltro till. Vi vill satsa mer pengar i vår budget på att förstärka fältassistenters arbete på internet.

Äldre ungdomar som saknar jobb eller meningsfull fritidssysselsättning ska i första hand hänvisas till jobbtorg eller liknande verksamheter för att få verktyg och hjälp i sökandet efter jobb. Vi anser att Rågsveds Community center (RCC) och Östberga Community center (ÖCC) är mycket viktiga verksamheter för att stödja ungdomar i utsatta områden att komma i arbete. Finansieringen av dessa verksamheter måste säkras. Vi vill också att förvaltningen undersöker möjligheterna att öppna en liknande verksamhet i området Dalen. Detta är ett område inom vår stadsdel där oroligheterna ökat under 2016.

Insatser för kvinnofrid och arbetet mot våld i nära relationer ska fortsatt prioriteras. Ambitionsnivån i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck måste höjas. Vi föreslår att sammanlagt 15 mnkr anslås till stadsdelsnämndernas arbete mot hedersvåldet varvid vår stadsdel skulle få betydande resurser för detta arbete. Pengarna ska gå till fortbildning av personal, ökade möjligheter till samverkan mellan stadsdelens socialtjänst, Origo, skola, civilsamhälle och polis, mer resurser för socialtjänstens arbete i främsta linjen, samt utvärdering av genomförda insatser.

Alla som behöver budget- och skuldrådgivning ska bli erbjudna ett personligt möte. Det är särskilt viktigt att familjer med barn snabbt erbjuds rådgivning. Inga barnfamiljer ska behöva vänta mer än en vecka på att få sitt första budget- och skuldrådgivningssamtal,

Barn och ungdomar i familjehem är en högt prioriterad målgrupp. Den som engagerar sig som förälder i ett familjehem ska erbjudas ett starkt stöd från socialtjänsten. Rekrytering av familjehem för ensamkommande flyktingbarn och flyktingungdomar är prioriterad och ska fortsätta.

Kvalitetssäkringen av placeringar av barn utanför det egna hemmet måste fortsatt vara ett prioriterat område. Alla barn har rätt att komma till ett hem som förmår ge dem en bra uppväxt. Antalet placeringar av ensamkommande flyktingbarn har ökat kraftigt och stadsdelsnämnden har en fortsatt mycket viktig uppgift i att följa upp kvaliteten i dessa hem. I social delegation har vi åtskilliga gånger behövt omplacera barn. Barn som placerats hos närstående har samma rätt till en god

uppväxtmiljö som andra barn och kvaliteten i dessa placeringar ska särskilt säkras.

Det är viktigt att familjehem har kompetens att bemöta barn som placerats på grund av hedersproblematik i det ordinarie hemmet.

Obligatoriska föräldrasamtal ska hållas senast efter 48 timmar när en påverkad minderårig påträffats av polis eller socialtjänst eller när en ungdom anmäls för brott.

De elever som har de sämsta förutsättningarna hemma ska ha bäst förutsättningar i skolan. Skolan är den viktigaste skyddsfaktorn för barn som far illa. För att uppmärksamma barns behov samarbetar skolan enligt de samverkansöverenskommelser som finns mellan stadsdelsnämnderna och skolan. Stadsdelsnämnden ska se till att samverkansöverenskommelserna hålls aktuella och verka för att fler friskolor deltar i samverkan.

Barn, kultur och fritid

Staden ska tillhandahålla en god fritidsverksamhet för barn och ungdomar. I samverkan med det lokala föreningslivet och andra aktörer ska en mångfald av verksamheter för barn och unga erbjudas. Det är angeläget att man i planeringen av verksamheter för barn och ungdomar tar särskild hänsyn till behoven hos barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

Majoriteten i stadshuset har anslagit 40 mnkr för demokratiutveckling och utvecklingsprogram. Det är oklart vad dessa medel ska gå till. Vi ser redan en stor risk att de försvinner i byråkrati och diverse projekt som inte gör någon meningsfull skillnad för barn och unga i Stockholm. Liberalerna föreslår att pengarna istället används för att finansiera satsningar inom skolan och socialtjänsten som tydligare kommer barn och unga till del.

Fritidsgårdarna i vår stadsdel erbjuder många ungdomar en mötesplats på lov, kvällar och helger. Det är viktigt att fritidsgårdarna arbetar förebyggande mot droger och kriminalitet. Både pojkar och flickor ska känna sig trygga och välkomna. Lärhjälper ska erbjudas alla barn.

Sommarkoloniverksamhet i olika former ska finnas tillgänglig under sommaren. Barn som av olika skäl har större behov än andra av att

åka på sommarkoloni bör prioriteras, ex funktionshindrade. Det är viktigt att kolloverksamheten förblir en mötesplats för barn med olika etnisk och religiös bakgrund. Stadsdelens så kallade badbussar till Simpvik under sommaren bör fortsätta och om möjligt utökas.

Idrottsföreningarna har flera positiva inverkningar för stadsdelen. Barn- och ungdomar får en idrottsbildning och meningsfull sysselsättning. Föreningarna engagerar många föräldrar, vilket i sin tur ökar omtanken om det lokala samhället och stärker gemenskapen. Idrotten spelar också stor roll för idrottsundervisningen i skolorna och med en samverkan med idrottsföreningarna kan idrottsytorna nyttjas maximalt både dag och kväll.

Liberalerna vill understryka begreppet jämställd idrott där särskild hänsyn tas till t ex trygghetsbehov för tjejer och kvinnor. Enskede ridhus fyller en viktig funktion för många flickor.

Liberalerna vill att staden genomför en översyn av de lokaler som ägs av kommunala bolag och lämnar förslag på vilka lokaler som kan byggas om eller renoveras för att sedan användas som mötesplats eller för föreningsverksamhet. Familjebostädens källarlokal vid Årsta torg är ett exempel på underutnyttjad lokal som skulle kunna användas till verksamhet.

Stadsplanering

Stadsdelsnämnden ansvarar självfallet inte för stadsplanering, men vi påverkas i hög grad av besluten och svarar också på många remisser från centrala nämnder. När 24.400 nya bostäder ska byggas på 15 år i vår stadsdel, gäller det att ha ett förhållningsätt till hur, var och när vi vill att de ska byggas.

Stadsplaneringen måste utgå från varje områdes unika förutsättningar. I E-Å-V finns många olika stadsdelar av skiftande karaktär. Från smalhus, äldre villaområden, miljonprogram och till helt ny bebyggelse. Några av stadens största stadsutvecklingsområden de närmaste åren finns i vår stadsdel.

Flera av de stadsdelar som finns i Enskede-Årsta-Vantör har förtätats mycket och ibland utan en genomtänkt strategi. Det gäller inte större nya stadsutvecklingsområden som Årstafältet, Årstråket och Slakthusområdet. Liberalerna i staden vill att minst 10 nya lokala

områdesplaner ska initieras under 2016. Vi liberaler i stadsdelsnämnden tror att det är en bra strategi och fler områden skulle kunna vara aktuella, t ex Årsta, Enskede Bandhagen och Gullmarsplan-Globen. I områdesplaner går det att på ett bättre sätt koppla ett helhetsgrepp i planeringen så att det inte tappas bort viktiga funktioner i stadsbyggandet såsom förskolor –och skolor, äldreboenden, idrottsytor och gruppbofästäder.

Vi liberaler är i huvudsak positiva till förtätning. Infrastruktur är utbyggd och en tätare och mer funktionsblandad stadsbebyggelse kan öka underlaget för mindre butikscentrum med mindre kundunderlag.

Flera områden i stadsdelen kan byggas ihop på ett bättre sätt. Stora trafikleder som Örbyleden och Magelungsvägen kan omvandlas till stadsboulevarder och många bostäder kan tillföras. I nya stadsutvecklingsområden vill vi att man bygger tätt och gärna fortsätter kvarterstaden i slutna kvarter– t ex vid Bolidenplan som är ett nytt större stadsutvecklingsområde och i Årstråket. I Slakthuset är det viktigt att bevara känslan av områdets historiska karaktär och vad området använts till samt de äldre industribyggnader som är av stort kulturhistoriskt värde. Vi hoppas att ett planerat Vård och omsorgsboende i slakthusområdet kan tidigareläggas. Vi ser också fram mot att den nuvarande Tunnelbanans område från Gullmarsplan och fram till strax efter Enskede gård rivs upp och därmed att det nya Slakthusområdet utvidgas och kan innehålla ännu fler bostäder och arbetsplatser. Enskedevägen kan bli betydligt mer stadsliknande med både fler bostäder och fastigheter med kontorsarbetsplatser.

I samband med att området Gullmarsplan- Globen byggs om, vill vi skapa en tät, urban miljö med både bostäder och kontorsarbetsplatser. Tekniska nämndhuset bör flytta ut till och bygga nytt vid Gamla söderstadion.

I vår stadsdel planeras studentbostäder. Vi liberaler välkomnar detta och anser att ytterligare studentbostäder i stadsdelen kan byggas. Gärna ihop med de modulbostäder för flyktingar som planeras i vår stadsdel.

Den stora mängd nya bostäder som ska byggas i stadsdelen förutsätter att staden också planerar utrymmen för kultur och idrott. Det höjer livskvaliteten för medborgarna och ökar möjligheterna till både

bildning och friskvård. Det är också viktigt att avstånden inte är för stora för att underlätta vardagslivet för de boende.

Vi har onekligen nära till många stora kultur- och idrottsevenemang i världsklass i och med arenorna i Globenområdet, men bibliotek och mötesytor måste planeras för att tillgodose medborgarnas behov.

Stockholm som helhet har en stor brist på idrottsytor och i synnerhet i söderort. Idrottsytor har "glömts bort" i stadsplaneringen då nya områden byggs och det får inte hända i vår stadsdel. När Årstafältet nu bebyggs ser vi stora möjligheter att en ny Idrottshall byggs nära den idrottsplan som planeras och att de två skolor som också planeras på Årstafältet kan använda de nya anläggningarna. Vi anser också att en Simhall och Amfiteater på Årstafältet vore viktiga tillskott i denna helt nya stadsdel.

Stadsmiljö

Under förra mandatperioden när Alliansen styrde gjordes stora upprustningar av parker. Vi liberaler vill fortsätta att satsa pengar på våra parker och slyröjning i ett högt tempo.

Vår stadsdel har många parker och grönområden och det tillför en hög kvalitet i boendet och livsmiljön. Vi vill i så stor utsträckning som möjligt bevara denna kvalitet. Byggs det tätare får de parker och gröna kilar som finns i vår stadsdel en ännu viktigare funktion. Det är viktigt att säkerställa att parker och grönområden klarar en ökad tillströmning av människor. Årstaskogen bör snarast bli naturreservat och inte utsättas för exploatering.

Vi vill att medlen för investeringar i parker i så hög grad som möjligt bör ligga ute i stadsdelsnämnderna. Den lokala förvaltningen och nämnden har en bättre kännedom än Stadshuset om vilka parker som ska rustas upp och hur det ska ske. Vår parkplan är vägledande för vilka investeringar som ska göras. Vi ser gärna att Årstafruns park, där Åmänningevägen mynnar ut i Årstavägen, görs till en "finpark" till glädje för alla de som bor i området och där även två äldreboenden finns i närheten.

En utökad möjlighet till stadsodling för våra medborgare än något vi liberaler välkomnar.

Stockholm ska vara klotterfritt och det ska vara rent och snyggt på allmänna platser. Stadens städ- och klottergaranti gäller, vilket innebär att städning och tömning av papperskorgar, liksom klottersanering, ska ske inom 24 timmar efter anmälan. Den nuvarande majoriteten avskaffade den tidigare garantin för tömning av papperskorgar inom 24 timmar och vi vill återinföra den igen. Inte minst är det viktigt i samband med större evenemang i Globenområdet, där nedskräpning kan ske väldigt snabbt och städning borde ske ännu snabbare. Medborgarna i staden ser ingen skillnad på klotter på en kommunal eller privatägd fastighet därför ska även privata fastighetsägare kunna ansluta sig till 24-timmarsgarantin.

Det är viktigt att också stadsdelsnämnderna arbetar övergripande kring trygghetsfrågorna, och lär av varandras goda exempel. Arbetet ska bedrivas i nära samarbete med föreningar, polis, brandförsvaret, fastighetsägare och föräldrar. Liberalerna tilldelar stadsdelsnämnderna 10 mnkr i en särskild trygghetssatsning för att förbättra såväl den sociala som den fysiska tryggheten. Kommunstyrelsen ska bistå stadsdelsnämnderna i detta arbete.

Tillgänglighetsfrågorna ska vara en naturlig beståndsdel i den dagliga verksamheten.

Lekplatser ska utformas så att barn med funktionsnedsättning kan använda dem och vid renovering ska hänsyn tas till tillgänglighetsskapande åtgärder. Parkvägar och parkbänkar ska tillgänglighetsanpassas.

Kommunikationer

Stadsdelen är i nuläget välförsedd med goda kommunikationer, men med de stora utbyggnadsplaner som finns behöver också kommunikationerna utvecklas. Ett av de viktigaste besluten som fattats och i hög grad påverkar vår stadsdel är utbyggnaden av tunnelbanan. När en ny tunnelbanestation etableras i Slakthusområdet och därmed ersätter två tunnelbanestationer är det viktigt att de områden som påverkas också får bra möjligheter att på ett lättillgängligt sätt nå den nya stationen. En förlängning av tunnelbanan från Hagsätra till Älvsjö för att knyta ihop olika transportmedel är av största vikt. Spårväg syd samt förbättrad kollektivtrafik till Östberga är andra förslag vi liberaler i stadsdelsnämnden arbetar för. Spårväg syd kan i förlängningen kopplas ihop med tvärbanan i en förbindelse genom Östberga. Vad

gäller Östberga har vi varit eniga i hela nämnden om behovet av bättre kollektivtrafik. I det akuta läget behövs bättre bussförbindelser, men i ett längre perspektiv finns möjligheter även efter att Årstafältet bebyggts att förgrena tvärbanan genom Östberga fram till Älvsjö.

Ett ökat utbud av kollektivtrafik och fler cykelvägar har lett till att fler väljer de transportsätten. Även om den tidigare cykelmiljarden inneburit många förbättringar, finns mycket kvar att göra för att fler ska cykla. I exempelvis området kring Globen och Tele2-arena kan säkerheten bli betydligt bättre för cyklister.

Arbetsmarknad och företagande

Antalet arbetsplatser i Enskede-Årsta-Vantör är lågt i förhållande till befolkningen. Många måste därför jobbpendla till andra delar av Stockholm. Konsekvensen blir hög belastning på väg och kollektivtrafik samt en negativ miljöpåverkan.

Fler arbetsplatser i stadsdelen innebär flera fördelar. Större skatteunderlag, närmare mellan arbete och hem ger ett enklare liv och större möjlighet för medborgarna att klara av vardagspusslet. För kvinnor som ofta får ta ett större ansvar för detta, kan det innebära att man slipper minska sin arbetstid. Med fler arbetsplatser skulle även utanförskap kunna brytas och fler människor känna sig inkluderade i samhället. Med de byggnadsplaner som finns för vår stadsdel, kommer också fler arbetsplatser skapas. Men än fler företag behöver tillkomma och befintliga företag växa, något som i huvudsak är utanför stadsdelens kompetensområde. Dock kan stadsdelen för att skapa bästa möjliga förutsättningar för företagande i stadsdelen arbeta för att företagsrådet fungerar som en bra samarbetspartner i lokala myndighetsfrågor som är viktiga för områdets företagare.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdel ska planera för att erbjuda feriearbeten till ungdomar i Stockholm under både sommar- och vinterferier samt kortare arbeten under helger. Stadsdelen ska samverka med det privata näringslivet för att företag ska ta emot fler feriearbetande ungdomar. Särskilt viktigt är att prioritera ungdomar med funktionshinder i stadsdelens feriearbeten.

Ekonomiskt bistånd

Det ekonomiska biståndet ska vara en utväg för att hjälpa den som under en viss tid i livet inte har några andra medel till sin försörjning.

Inriktningen för politiken är att människor ska gå från bidrag till självförsörjning. En grundläggande prioritering måste vara barns lika rätt till en god uppväxt oavsett familjens omständigheter.

Den politik som Liberalerna och Alliansen bedrev för att hjälpa människor till självförsörjning fortsätter att ge resultat. Antalet hushåll som tar emot ekonomiskt bistånd har fortsatt att sjunka under året, vilket självfallet är glädjande.

Staden bör utforma den lokala normen så att alla barn kan delta i fritidsaktiviteter. Vi föreslår att alla barnfamiljer med försörjningsstöd ska kunna ansöka om att avgiften för kulturskola, idrottsförening eller annan regelbunden fritidsverksamhet ska ingå i biståndet.

Sedan 1 juli 2013 gäller nya regler för så kallad jobbstimulans, enligt vilka mottagare av ekonomiskt bistånd får undanta 25 procent av eventuella arbetsinkomster vid bedömning av biståndsbehovet. För att ytterligare stärka incitamenten att gå från bidrag till arbete ska mottagare av ekonomiskt bistånd i Stockholms stad få undanta 40 procent av arbetsinkomster.”

Ersättaryttrande

Ersättaren Claes Karlsson (KD) instämde i förslag till beslut samt reservation från (M).

Ersättaryttrande

Ersättaren Christina Peterson (C) lämnade till protokollet följande yttrande;

”Stadsdelsnämnden beslutar följande:

Att avslå stadsdelsförvaltningens förslag till beslut.

Att stadsdelsförvaltningen ges i uppdrag att återkomma till nämnden med en verksamhetsplan i överensstämmelse med vad som anförs i detta ersättaryttrande. I övrigt hänvisar vi till vår budget i Stockholms stad.

Därutöver anför följande:

Inledning

Vi allianspartier är beredda att ta över styret i stadsdelen. Trots att vi är fyra olika partier har vi visat både i ord och handling, att vi kan

samarbeta och leda utvecklingen framåt med alla medborgares bästa i fokus. Vi har klarat det tidigare och vi kommer att göra det igen när vi Allianspartier förhoppningsvis tar över i Stockholm efter valet 2018.

I en tid där grundläggande fri och rättigheter hotas, måste vi demokratiska partier stå upp för de gemensamma värderingar vi trots allt har. Från länder som härjas av krig, fattigdom och förtryck kommer många människor till Europa och även till Stockholm och vår stadsdel. Stockholm ska vara en stad där dessa människor kan bygga sig en framtid även här i Enskede-Årsta-Vantör. Den solidaritet som många visat sina medmänniskor på flykt, stärker oss att vi kommer att klara mottagandet på ett bra sätt.

Grunden för vårt välstånd är marknadsekonomi, valfrihet och företagande. Även i vår stadsdel ifrågasätts de mekanismer som är grundbulten för att det överhuvudtaget finns några skattemedel att fördela. Vi Allianspartier kommer att fortsätta att driva på för att våra verksamheter ska vara konkurrensutsatta och att valfrihet ska finnas för våra medborgare. Vi menar att demokrati inte bara handlar om att vara aktiv på valdagen och att det finns t ex stadsdelsnämnder att påverka genom. Demokrati är också att kunna ha ett avgörande inflytande vid köksbordet hemma om vilken skola, förskola eller hemtjänst som ska väljas. När den nuvarande majoriteten på olika sätt inskränker valfriheten, är det också ett sätt att frånta människor sina möjligheter att bestämma över den egna vardagen och istället låta politiker bestämma. Vi menar att dyra medborgarkontor och lokala utvecklingsplaner inte på något sätt kan ersätta beslut över den egna vardagen.

Vår stadsdel upplevs idag otryggare än tidigare. Det har blivit skräpigare och många upplever att klotret har ökat. Människors oro för detta tar vi Allianspartier på allvar och tillsammans ser vi till att satsa på tryggare miljö genom snabb klottersanering, trygghetsvandringar och satsningar på ökad trygghet vid stora engagemang i vår stadsdel.

Närodlad politik för Enskede-Årsta-Vantör

Centerpartiet står för en närodlad politik där beslut ska fattas så nära människor som möjligt. Vi har en vision om ett Stockholm som är livfullt, öppet och grönt. En inkluderande och demokratisk hållbar stad där medborgarnas idéer tas tillvara och där egna initiativ ges utrymme och stöd.

Vi vill ha ett Stockholm där människors egen vilja och rätt att välja kvalitativ verksamhet står i centrum. Enskede-Årsta-Vantörs invånares valfrihet ska vara styrande för all verksamhet, medborgarens behov stå i centrum och människors idéer för hur stadsdelen ska byggas och utvecklas tas om hand. Genom valfrihet skapas konkurrens vilket i sin tur leder till bättre kvalitet, fler småföretagare, tillväxt och mångfald. Rätten att välja kvalitativ skola, vård och omsorg bör vara grundläggande.

Stockholm ska också vara en ledande förebild för ett modernt samhälle som är miljöanpassat och långsiktigt hållbart. En stad där ekonomisk tillväxt ger förutsättningar för effektiv politik mot klimatförändringarna. En stad där grönska får frodas och där tät bebyggelse ger svaret både på bostadsbristen och klimatutmaningar.

För Enskede-Årsta-Vantör önskar Centerpartiet särskilt bl.a. att:

- Den mat som upphandlas ska möta samma krav avseende djurhållning och miljö som ställs på svenska livsmedelsproducenter.
- Stadsodlingar får en naturlig plats i stadsrummet och att förskolor erbjuds egna odlingsmöjligheter där barnen, som en del av den pedagogiska verksamheten, kan odla exempelvis sin egen sallad. Centerpartiet vill dessutom att alla förskolor ska ha tillgång till egna tillagningskök och fruktlunder där förutsättning för det finns.
- Anslagen till stadsmiljöverksamhet prioriteras. Vi har genom åren sett att det är just parkskötseln och underhållet av stadsmiljön som är den första budgetposten som offras i de fall stadsdelsnämnderna får problem med budgethållningen.
- Det ska finnas god tillgång till olika former av lätt tillgängliga samlingslokaler i alla delar av Enskede-Årsta-Vantör. Det är en förutsättning för ett levande föreningsliv och civilsamhälle. Det är viktigt att det beaktas i planeringen vid nybyggnation, som t.ex. i Slakthusområdet.
- Att fler publika cykelpumpar installeras i anslutning till cykelbanor och cykelstråk. Det innebär en bra service till cyklisterna och genom

att skapa en mer cykelvänlig stad kommer fler och fler att cykla, vilket är avgörande för trafiksituationen i Stockholm. Centerpartiet vill att en inventering görs i Enskede-Årsta-Vantör för att hitta lämpliga platser.

I övrigt hänvisas till Centerpartiets budgetförslag som presenterats för kommunfullmäktige.”